

SLOVENSKI

vestnik

Izdajatelj, lastnik in založnik: Dr. Franc Petek, Velikovec. — Uredništvo in uprava: Celovec-Klagenfurt, Gasometergasse 10, telefon 56-24. Glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Lovro Potočnik. — Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec-Borovlje. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Celovec-Klagenfurt 2, Postfach 124.

Letnik XIV.

Celovec, petek, 26. junij 1959

Štev. 26 (893)

Ostanimo pri resnici!

Sicer ne prvič, pa le spet z določenim namenom skušajo gotovi krogi ustvariti v javnosti videz, kakor da koroški Slovenci ne bi bili lojalni do države, v kateri živimo. Tako so ob naši izjavi, da vsiljenih nam manjšinskih zakonov ne moremo priznati, že zmagovalno zakričali: Vidite jih, zdaj so se pa popolnoma očitno postavili izven našega demokratičnega državnega reda!

Pa ne tako prenačljeno, gospodje, ostanimo raje pri resnici!

Koroški Slovenci smo pristojne činitelje v državi in državi že vsa leta svarili, da se pri reševanju manjšinskega vprašanja ne pustijo zavarovati od tistih krogov, ki so v zadnjih desetletjih v besedah in tudi v dejanjih jasno pokazali, kako si zamišljajo to rešitev: namreč v iztrebljenju slovenskega življa na Koroškem. Konkretno smo jih opozarjali tudi na nezakonitost v prozorne namene uprizarjenih šolskih štrajkov ter vedno spet in spet poudarjali, da brez sodelovanja prizadete manjšine ne more biti pravične in demokratične rešitve manjšinskega problema. Toda vsa naša opozorila so našla le gluha ušesa in pred meseci sklenjeni manjšinski zakoni pomenijo očitno kapitulacijo državnih ustanov pred tistimi silami, ki so s svojim pretiranim nacionalizmom ter vlenemsko miselnostjo Avstrijo že dvakrat privedli do razpada.

Zato nam danes tudi nihče ne more očitati, če da se postavljamo izven državnega reda, ko smatramo za nesprejemljive zakone, ki so jih sklenili mimo in preko nas, pri katerih niso upoštevali niti enega samega našega predloga, pač pa so — kakor je bilo v parlamentu izrecno ugotovljeno — z njimi zadovoljili vse zahteve večine v državi. Res, čudno je potem govoriti, da so bili ti zakoni sklenjeni v našo korist in zaščito, in čudni morajo biti „manjšinski zakoni“, ki dajejo večini vse, kar je hotela, niti v eni sami točki pa se ne ozirajo na upravičene zahteve manjšine.

Da smo nelojalni do avstrijske države, nam skušajo „dokazovati“ tudi s tem, da je vedno krivimo po enakopravnosti, čeprav uživamo že vse pravice, saj „rešitev manjšinskega vprašanja v Avstriji lahko služi kot vzor vsemu ostalemu svetu“.

Spet naj velja: Ostanimo pri resnici! Reševanju manjšinskega vprašanja v Avstriji so dani jasni predpisi v členu 7 državne pogodbe. V nobenem določilu tega člena pa ni rečeno, da se morajo manjšinam odvzeti ali vsaj prikrašiti te tiste pravice, ki so jih uživale že pred podpisom državne pogodbe. Z novima manjšinskima zakonoma pa se je to zgodilo! Zato ni mogoče govoriti niti o delni še manj pa o popolni izvedbi člena 7, kajti:

● Kje uživamo koroški Slovenci iste pravice pod enakimi pogoji, kakor vsi drugi avstrijski državljani, kot to določa § 1 člena 7?

● Kje imamo koroški Slovenci sorazmerno število lastnih srednjih šol in kje je lastni oddelek šolske nadzorne oblasti za slovenske šole, kakor predpisuje § 2 člena 7?

● Kje so v upravnih in sodnih okrajih Koroške s slovenskim ali mešanim prebivalstvom označbe in napisi topografskega značaja prav tako v slovenščini kakor v nemščini, kakor bi moralo to biti po § 3 člena 7?

● Kje smo koroški Slovenci udeleženi v kulturnih, upravnih in sodnih ustanovah pod enakimi pogoji kakor drugi avstrijski državljani, kot je predvideno v § 4 člena 7?

● Kje je dejavnost organizacij, ki merijo na to, da odvzamejo slovenskemu prebivalstvu njegov značaj in pravice kot manjšine, prepovedana v smislu § 5 člena 7?

Na vsa ta vprašanja je mogoče le en sam odgovor: NIKJER!

To je resnica, ki je ne more prikriti niti še tako bolešno kričanje o „vzorni“ ureditvi manjšinskega vprašanja v Avstriji, kajti ta zlagana vzornost je v resnici le najslabše spričevalo za državo, ki se v svetovni javnosti boče ponašati s svojo pravičnostjo in svojim demokratičnim pravnim redom.

Vzore pa je treba iskati tam, kjer dejansko tudi so.

Miha Marinko in Aleksander Rankovič na kongresu ZKS:

Manjšine — element zbliževanja narodov

Zadnje dni je bil v Ljubljani IV. kongres Zveze komunistov Slovenije, na katerem so sodelovali delegati iz celotne Slovenije in se ga udeležili gostje iz ostalih jugoslovanskih republik. V svojih referatih sta tako sekretar ZKS Miha Marinko kakor tudi sekretar ZKJ Aleksander Rankovič govorila med drugim tudi o pravilni politiki do narodnih manjšin in pri tem posebno izčrpno obravnavala vprašanja slovenskih manjšin v Avstriji in Italiji.

Miha Marinko je v tej zvezi dejal, da položaj slovenskih narodnih manjšin v zamejstvu sicer še ni zadovoljiv, vendar je vztrajna politika ustvarjanja pogojev za boljše sosedske odnose z vsemi sosednimi državami pokazala odločno prednost in koristnost ne samo za mir in utrjevanje načel aktivne koeksistence v svetovnem merilu, ampak tudi za slovenske narodne manjšine, ki žive na obmejnih področjih. „Takšna politika krepi demokratične in socialistične sile onstran naših meja — je poudaril — hkrati pa pomaga našim narodnim manjšinam v njihovem boju za enakopravnost in ustvarjanje pogojev, da se njihov boj povezuje z naporom demokratičnih in naprednih sil v teh deželah.“

Zatem je Marinko omenil, da so desničarski krogi v sosednjih državah v zadnjem letu znova začeli svojo reakcionarno dejavnost za poslabšanje položaja narodnih manjšin. Poudaril je, da je pomoč in podpora Jugoslavije v boju narodnih manjšin za njihove pravice sestavni del boja za utrjevanje načel koeksistence in boja proti naraščanju fašističnih in nacističnih vojnogrušarskih stremeljenj v teh državah.

„Najširše sodelovanje s predstavniki tujih dežel in čim demokratičnejši režim na obmejnih področjih bi omogočila materializacija načela, po katerem predstavljajo na-

rodne manjšine posredovalca za zbližanje med sosednimi narodi, ne pa nujno zlo. V nasprotju s tem našim načelom pa težijo nekje k politiki nasilne asimilacije narodnih manjšin, torej k raznaroditvi manjšinskih področij, kar mora nujno povzročiti poslabšanje odnosov med sosednimi državami.“

Ko je govoril konkretno o vprašanju koroških Slovencev, je Marinko naglasil, da predstavlja moralno-politična podpora Jugoslavije obrambi dvojezičnih šol na Koroškem odpor protitakim desničarskim tendencam, ki povzročajo zastrupljanje ozračja med narodi in državami in zaostri- tev odnosov na mejah. „Dosledno se držimo načela spoštovanja narodnih in kulturnih posebnosti narodne manjšine, zato smo v skladu z materialnimi in konkretnimi političnimi odnosi za čim doslednejše uvajanje načela dvojezičnosti na narodno mešanih področjih.“

Podpredsednik jugoslovanske vlade Rankovič pa je, govoreč o narodnih manjšinah, med drugim poudaril: V današnjih okoliščinah morajo in morejo biti manjšine vedno manj element razdora in vedno bolj element zbliževanja narodov. Čim širše pravice so jim zagotovljene, tem uspešnejše bodo izpolnjevale vlogo pomoči pri prijateljskem sodelovanju in zbliževanju narodov.

Nato je Rankovič posebej omenil položaj slovenske narodnostne skupine na Koroškem in dejal: Pred očmi imam zakonodajna dejanja, ki so bila sprejeta v Avstriji v škodo pravic slovenske manjšine. Zadeva je toliko hujša, ker se s temi akti ukinjajo nekatere pravice, ki jih je naša manjšina že uživala in ki so bile izrecno zajamčene v avstrijski državni pogodbi. Z naše strani smo se zelo trudili, da bi avstrijske odgovorne kroge odvrnili od takih korakov, ki škodu-

jejo ne samo slovenski manjšini, pač pa tudi našim medsebojnim odnosom, katerim je bila v zadnjem času prizadeta velika škoda s takimi protijugoslovanskimi dejanji z avstrijske strani. Kljub temu — je govornik poudaril ob zaključku — pa se bomo še dalje trudili v tem smislu. Dosledno bomo vodili našo načelno demokratično politiko do narodnih manjšin v naši državi in zahtevali, da se prav tako ravna do naših manjšin v drugih državah!

Na konferenci zunanjih ministrov:

Prekinitev razgovorov za tri tedne

Dočim so pesimisti narekovali, da se bo ženevska konferenca razbila brez vsakega uspeha, so optimisti menili, da se bodo razgovori nadaljevali brez prekinitve; prav pa niso obdržali ne eni ne drugi: po šestih tednih so se ministri dne 20. junija sporazumeli o začasni prekinitvi in sklenili, da po treh tednih, to je 13. julija spet nadaljujejo svojo delo v Ženevi.

Čeprav sedanja prekinitve ni ravno najbolj vzpodbudna, pa le prevladuje mnenje, da bodo morda prav ti trije tedni ustvarili pogoje za boljše izhodišče drugega dela konference. Dejstvo namreč je, da sta obe strani v teku šestih tednov temeljito osvetlili medsebojna stališča, s tem pa tudi spoznali, kje in kako bo treba v bodoče iskati stične točke, da bi prišli do konkretnih sporazumov. V tem pa je že bistven uspeh dose-danjih pogajanj in so tudi posamezni udeleženci konference izrazili prepričanje, da je prvi del ženevskih razgovorov odprl pot do podrobnega obravnavanja posameznih problemov in iskanja kompromisov.

Zato je naravno, da čas sedanje prekinitve pridno uporabljajo za medsebojne stike po diplomatski poti. Pred enim tednom je predsednik avstralske vlade Menzies obiskal Pariz in Bonn, kjer se je zavzemal za sestanek predsednikov vlad Anglije, Francije in Zahodne Nemčije, kateremu naj bi pozneje v Washingtonu sledila še konferenca vseh štirih zahodnih držav. Zdaj pa je na dnevnem redu obisk podpredsednika sovjetske vlade Kozlova v Ameriki, kjer bo razgovarjal tudi s predsednikom Eisenhowerjem. Uradno ti obiski sicer niso povezani z ženevsko konferenco, bodo pa prav gotovo vplivali na njen nadaljnji potek.

Adenauer in Erhard

Spor med kanclerjem Adenauerjem in vicekanclerjem ter ministrom za gospodarstvo Erhardom je bil te dni spet enkrat poravnani, vendar vse kaže, da gre pri poravnavi le za formalno potezo, dočim so nasprotja med obema zahodnonemškima politikoma v resnici večja. Medtem se je izvedelo, da je dal Adenauer raznim ameriškim listom intervjuje, v katerih se ni ravno najbolj pohvalno izrazil o svojem tekmeču Erhardu.

Ravno s temi izjavami pa je Adenauer tudi povzročil, da je prišlo v njegovi stranki že do nevarnega razcepa, ki se prav lahko spremeni v očitno krizo. Kako je stvar resna, kaže dejstvo, da so nekateri funkcionarji iz protesta proti Adenauerjevemu zadržanju podali ostavke in izstopili iz stranke.

Zahodnonemška javnost pa se medtem sprašuje, kaj se pravzaprav skriva v ozadju tega spora. Nekateri domnevajo, da ima svoje prste vmes zahodnonemška težka industrija, ki ji ne ugaja liberalistična politika Erharda, pa tudi Adenauer sam se Erhardu zoperstavlja najbolj zato, ker se boji za svojo politično linijo „trde roke“.

Pogajanja za novo vlado v odločilni fazi?

Ko pišemo te vrstice, se na Dunaju nadaljujejo pogajanja za novo zvezno vlado, ki so jih v sredo po večernih razgovorih preložili na četrtek dopoldne. Medtem ko so bila vsa dosedanja pogajanja omejena na izmenjavo predlogov in zahtev, so v sredo začeli s konkretnimi razpravami o posameznih točkah ene in druge strani. Iz kratkega poročila, ki ga je o sestanku v sredo objavila socialistična korespondenca, je razvidno, da so razgovori potekali v „mirnem in stvarnem ozračju“, kar v političnih krogih tolmačijo tako, da so pogajanja za novo vlado prispela v odločilno fazo in ni izključeno, da bo sporazum o novem državnem vodstvu dosežen še ta teden.

Trenutno seveda še ni mogoče napovedati, kako bo izgledala nova vlada, pač pa prevladuje mnenje, da bodo socialisti dobili zunanje ministrstvo, ki bi ga ob tej priložnosti izločili iz urada zveznega kancler-

Čeprav sosedna Italija v odnosu do manjšin ni vedno kazala potrebnega razumevanja, je številne manjšinske probleme rešila le bolj širokogrudno. Posebno vzorno pa ta vprašanja rešuje nova Jugoslavija, ki ne stremi za raznarodovanjem ali asimilacijo narodnostne manjšine, marveč v manjšini gleda most za zbližanje med sosednjima narodoma. Zato temeljni njena manjšinska politika na načelu, da mora pri reševanju tega problema tudi večinski narod doprinesati gotove žrtve in prihajati praktično do izraza zlasti pri novem zakonu o dvojezičnem šolstvu na Koprskem. Skrb države za manjšinski inteligenčni naraščaj se kaže tudi v tem, da je bilo na Kopr-

ja. Hkrati je pričakovati, da bo omejena tudi samovlada OVP v finančnem ministrstvu in bi bil ministru Kamitzu dodeljen še socialistični državni tajnik, ki naj bi imel vplivno besedo zlasti pri podržavljenih bankah, pa tudi v vprašanih kreditov v zvezi s prekoračitvijo proračuna in pri davčnih odlogih. Ravno v teh vprašanih je namreč SPO očitala ministru Kamitzu samovoljnost in je šla njena glavna borba pri sedanjih pogajanjih v bistvu za omejitev „Kamitzevega kraljestva“, kakor je OVP po volitvah leta 1956 občutno zožila nekdanje ministrstvo za podržavljene obrate, ki ga je vodil socialistični minister Waldbrunner.

Kakor vse kaže, so se v vrstah OVP, ki jo je v zvezi s pogajanjem za vlado zajela resna notranja kriza, končno le sprijaznili z dejstvom, da po izidu volitev 10. maja ne bo več mogoče obdržati vseh pozicij, ki si jih je stranka osvojila v zadnjih treh letih.

skem za šolsko leto 1959/60 razpisanih 17 visokošolskih štipendij, do katerih imajo pravico samo pripadniki italijanske manjšine. In enakopravnost manjšinskega jezika v praksi: poleg dvojezičnih napisov in dvojezičnega uradovanja bodo v obeh jezikih izhajali tudi vsi predpisi okraja ter pomembnejši predpisi iz uradnih listov FLRJ in LRS.

Tudi to je resnica, ki pa jo nekateri ljudje na Koroškem in v Avstriji skušajo prevpiti s hujskanjem in z umazanim blatenjem. Vendar je to le izraz njihove lastne krivde in slabe vesti, zato bi tudi njim in stvari mnogo bolj koristilo, če bi ostali pri resnici!

Mnenje drugih:**Obletnica pariškega sklepa**

V ljubljanskem štirinajstdnevniku „Naši razgledi“ je v številki z dne 13. junija 1959 izšel članek pod zgornjim naslovom, v katerem je govora o prizadevanjih za avstrijsko državno pogodbo. Posebej je članek posvečen desetletnici sklepa zunanjih ministrov štirih velesil, ki so dne 20. 6. 1949 v Parizu sklenili, da ostane Avstrija v mejah izpred vojne, pač pa je bila Avstriji izrecno naložena dolžnost, da zaščiti pravice slovenske oziroma hrvaške manjšine na Koroškem, Štajerskem in Gradiščanskem (poznejši člen 7 državne pogodbe). Ko je najprej govora o tem, da pomeni tako imenovani „pariški sklep“ prehod k metodi samovoljne, tajne diplomacije velikih sil, je v članku nadalje rečeno:

Pariška odločitev velikih sil in pozneje, 15. maja 1955, državna pogodba z Avstrijo, ki je bila sklenjena s pogojem, da bo Avstrija nevtralna država, sta ustvarili dejanski položaj, ki je zahteval tako od Slovencev, ki so ostali kot etnična manjšina v Avstriji, kakor tudi od Judoslavije potrebne stvarne zaključke. Ne koroški Slovenci in ne Judoslavija se jih niso ustrašili. Posebno slovenska manjšina na Koroškem si lahko šteje v dobro, da je našla v sebi moralno moč, da kljub pretežkim zgodovinskim izkušnjam, ki jih je kot narodnostna skupina in kot socialno podrejeni sloj doživela, delež usoda z Avstrijo, poišče pozitiven odnos do svoje bodočnosti v okviru avstrijske države. Daleč od vsakega iredentizma vidi v sklepu velikih sil in sklenitvi državne pogodbe ne konec, marveč nov začetek reševanja narodnostnega vprašanja, kakršno terjata življenje in človeški napredek. Ne zadovoljuje se samo z izjavami o lojalnosti do avstrijske države, marveč hoče, posebno njen najnaprednejši del, aktivno sodelovati za splošni gospodarski in politični napredek Koroške in Avstrije, za ustvaritev takšnih pogojev, ki bodo ugodni za uresničenje socialne in narodne enakopravnosti. Ta odločitev, ki jo je treba vsak dan znova soočiti z vse prej kot lahkimi in enostavnimi problemi koroškega in avstrijskega gospodarskega in političnega življenja, še zlasti pa narodnostne prakse vladajoče večine, temelji na objektivnem dejstvu skladnosti interesov delovnih ljudi ne glede na narodnost in na njihovi mednarodni solidarnosti, ki mora iz te skladnosti nastati in tudi nastaja.

O jugoslovanskem stališču do avstrijske državne pogodbe pa je v članku rečeno:

Jugoslavija, ki dosledno stoji na stališču reševanja spornih vprašanj z mirnimi sredstvi in brez vmešavanja v notranje zadeve drugih držav, je avstrijsko državno pogodbo, ne glede na posamezne momente njene nastanka, sprejela kot objektivno dejstvo, katerega glavni učinek je nedvomno pozitiven. Z njim je avstrijski narod, ki je sosed Jugoslavije, dobil svojo samostojnost, dobil je možnost, da v okviru svoje obvezne nevtralnosti preneha biti objekt in postane subjekt pozitivne, miroljubne mednarodne politike. Dana je bila možnost, da obe sosedni državi, ne oziraje se na različno družbeno ureditev, zgradijo svoje medsebojne odnose v skladu z vsemi močnimi faktorji, ki ju navaajo na sodelovanje, predvsem na osnovi vzajemnih gospodarskih in miroljubnih interesov. Pri tem je Jugoslavija seveda računala, da bosta takšno prizadevanje in pa upoštevanje obveznosti iz državne pogodbe obojestranski, posebno že, da bo samostojna Avstrija zagotovila slovenski in hrvaški etnični manjšini obstoj in dejansko enakopravnost. Vendar je tudi to stran vprašanja vselej gledala realistično, v skladu s trenutnimi možnostmi, ki jih daje stopnja avstrijskega družbenega razvoja in demokratične zavesti.

Glede tega razvoja je v članku najprej rečeno, da je žal prišlo do boja proti nevtralizmu ter izrazitih „manifestacij za Zahod“, potem se glasi dalje:

Na tem tako ugodnem terenu so se v avstrijsko politično življenje začele krasti tudi nacistične ideje, ki so že „od nekdanj bratne evropske civilizacije“. Takšna protislovja v politiki socialno naprednih sil so med drugim privedla do popolne defenziv-

„Hladna vojna“ v svetovni trgovini se zaostrojuje

Borba za tržišča, ki jo že nekaj let opazujemo v širnem svetu, se zaostrojuje. Dočim so v prvih povojnih letih v glavnem le Združene države Amerike na račun povojne bede in razdejanj v Evropi in v gospodarsko in socialno zaostalih predelih sveta s tako imenovano „gospodarsko pomočjo“ postavljale postojanke za čim večjo akumulacijo kapitala v svojih rokah, so v zadnjih letih njihovem zgledu sledile tudi še druge države in pričele koordinirati svojo gospodarsko politiko za čim uspešnejše uveljavljanje na svetovnih tržiščih.

Kot plod teh prizadevanj je treba omeniti predvsem „Svet za vzajemno gospodarsko pomoč“ držav članic Varšavskega pakta in na zapadu Evrope porojeno „Evropsko gospodarsko skupnost“ Nemčije, Francije, Italije, Holandske, Belgije in Luxemburga. Svet za vzajemno gospodarsko pomoč s Sovjetsko zvezo in Kitajsko na čelu zavzema ogromen gospodarski teritorij takorekoč od vzhodne meje Zapadne Nemčije, Avstrije in Jugoslavije tja do Tihega oceana. Njegova moč v zunanji trgovini je tembolj pomembna zato, ker ustvarjajo v tem gospodarskem bloku dobrine ljudi, ki so v svojih življenjskih zahtevah razmeroma skromni, vsled česar so proizvodni stroški tudi znatno manjši od onih v razvijenih ZDA in državah Zapadne Evrope.

Svet za vzajemno gospodarsko pomoč, ki združuje in deli dobrine največjega gospodarskega enotnega urejenega prostora, je gospodarsko in trgovinsko gledano izredno nevaren konkurent ZDA. To trditev najbolj potrjujejo prizadevanja v Washingtonu, s katerimi so pričeli, da bi ZDA obvarovali — kakor pravijo — trgovinske napadalnosti s strani Sovjetske zveze in Kitajske. Pod okriljem odbora za državno varnost pripravljajo pod predsedstvom predsednika republike razširjeni ministeriali „odbor za gospodarsko blaginjo“ z namenom, da bo priporočal proizvodnjo novih vrst blaga ter iskal nova tržišča za svoje proizvode. Njegove nadaljnje naloge pa so še: proučevanje učinka avtomatizacije na zaposlenost, industrijo in gospodarstvo, odnosov med uvozom in domačim gospodarstvom ter konkurence industrije socialističnih držav na svetovnem tržišču.

Mladina — graditeljica lepše bodočnosti

Poseben delež v prizadevanjih za obnovo domovine in izgradnjo lepše bodočnosti je v povojnih letih dokazala jugoslovanska mladina, ki je s celo vrsto manjših in večjih delovnih akcij pomagala izgraditi važne objekte, kot so med mnogimi drugimi mladinska proga Brčko—Banoviči in Šamac—Sarajevo, Novi Beograd ter lani dograjena avtomobilska cesta Beograd—Ljubljana. Letos pa jugoslovanska mladina z istim elanom gradi važno prometno žilo, ki bo po dograditvi povezala Beograd z najbolj oddaljenim predelom države ob albanski meji.

Spet so na delu številne mladinske brigade, ki dosegajo pri delu zavidljive uspehe, ki hkrati izgrajujejo tudi sebe in utrjujejo povezanost med vsemi jugoslovanskimi narodi, saj se nova moderna jugoslovanska magistrala ne imenuje brez globljega vzroka cesta „Bratstvo in edinstvo“.

Kakšno zanimanje vlada med jugoslovansko mladino za delovne akcije, je razvidno že iz tega, da se bo letošnjih del na avtomobilski cesti v Srbiji in Makedoniji že samo iz Slovenije udeležilo 43 brigad, in sicer 24 kmečko-delavskih, 15 srednješolskih in 4

študentske brigade, v katerih bo nad 4000 mladincev in mladink. Poleg tega pa bo slovenska mladina (enako kot mladina drugih republik) sodelovala tudi pri raznih lokalnih delovnih akcijah. Gradila bo vodovod Kranj—Bašelj, izsuševala in meliorirala Ljubljansko barje in Cerkniško jezero, gradila športni stadion v Ravnah na Koroškem, razen tega pa bo v posameznih občinah vsaj nekaj ur na teden pomagala graditi manjša športna in otroška igrišča ter druge objekte.

Tako resna reakcija ZDA na Svet za vzajemno gospodarsko pomoč na vzhodu kaže, da se v svetu hladni vojni na politični pozornici in nebrzdani tekmi v oboroževanju pridružuje tudi hladna vojna v svetovni trgovini in da se ta zaostrojuje. Poleg dolarškega in šterlinškega bloka se v svetovni trgovini naglo poraja rubeljski blok. Sovjetski gospodarstveniki že danes trdijo, da bo do leta 1965 rubelj izpodrinil dolar kot osnovno valuto v mednarodni trgovini.

V senci te zaostrojujoče se hladne vojne prehaja Anglija s svojim šterlinškim blokom v mednarodni trgovini čedalje bolj na mesto izpodrinjenega. To še toliko bolj, ker se je — vsaj zaenkrat — popolnoma izjalovil njen načrt „Območja svobodnega trgovanja“, ki naj bi povezal v močno gospodarsko in trgovinsko enoto vseh 17 držav članic OEEC vključno z držav članic Evropske gospodarske skupnosti. EGS je pod vodstvom Zapadne Nemčije zadala poskusom Anglije za dosego vodstva v evropskem gospodarstvu hud udarec. Da je tozadevna prizadevanja Anglije v Evropi Zapadni Nemčiji pomagal izpodnesti tudi ameriški dolar, je zelo verjetno.

Po izjalovljenem poizkusu ostvaritve Območja svobodnega trgovanja se je Anglija sedaj poslužila iniciative Danske, Norveške in Švedske o „Skandinavski carinski zvezi“ ter povabila še Avstrijo, Švico in Portugalsko k ustanovitvi „Malega območja svobodnega trgovanja“. To posvetovanje je bilo v preteklem tednu zaključeno v Stockholmu s sklenitvijo načrta o pripravi trgovinske asociacije ali trgovinskega poslovnega združenja med omenjenimi sedmimi državami. Podobno kakor načrt EGS predvideva tudi ta načrt postopno odpravo carin in omejitve uvoza.

Kakšna bo reakcija EGS na to konkurenčno združenje v Evropi, še ni jasno. Vsekakor hoče EGS najprej ugotoviti težkoče tega združenja, preden bo navezala stike za možnost sodelovanja. Spričo uvodoma orisanega razvoja v svetovni trgovini pa se vsiljuje mnenje, da je po izjalovljenem Območju svobodnega trgovanja evropska integracija verjetno pokopana in da se je Zapadna Evropa hočeš nočeš morala pokoriti prizadevanjem ZDA v boju proti konkurenci s strani vzhoda.

Študentske brigade, v katerih bo nad 4000 mladincev in mladink. Poleg tega pa bo slovenska mladina (enako kot mladina drugih republik) sodelovala tudi pri raznih lokalnih delovnih akcijah. Gradila bo vodovod Kranj—Bašelj, izsuševala in meliorirala Ljubljansko barje in Cerkniško jezero, gradila športni stadion v Ravnah na Koroškem, razen tega pa bo v posameznih občinah vsaj nekaj ur na teden pomagala graditi manjša športna in otroška igrišča ter druge objekte.

Bratstvo in enotnost pa bo jugoslovanska mladina gojila na avtocesti tudi z mladino raznih drugih narodov, ki bo meseca julija prišla s posebno mednarodno brigado. V tej brigadi bo 150 do 200 mladincev iz 15 držav Evrope, Amerike in Afrike. Doslej so prijavi udeležbo iz Danske, Izraela, Maroka, Poljske, Švedske, Tunizije, Zahodne Nemčije, Združene arabske republike in Združenih držav Amerike, dokončno pa še niso odgovorili iz Anglije, Belgije, Francije in Norveške. Za sodelovanje se je zanimala tudi mladina iz Brazilije, Burme, Cejlona, Čila, Indonezije in Urugvaja, vendar so precejšnje težave zaradi prevelike oddaljenosti.

VARŠAVA. — Uradno je bilo objavljeno, da bo predsednik sovjetske vlade Hruščev v času od 12. do 24. julija uradno obiskal Poljsko. Med svojim bivanjem na Poljskem se bo 22. julija udeležil proslav ob poljskem narodnem prazniku, pred povratkom v domovino pa bo obiskal tudi novo nemško-poljsko mejo.

PO ŠIRNEM SVETU

NEW YORK. — Prvi sadovi pogodbe med Iranom in Ameriko, katere sklenitev je vzbudila veliko nezadovoljstvo zlasti v Sovjetski zvezi, se že kažejo. Predstavniki ameriške vojske je namreč sporočili, da bo neka ameriška družba gradila v Iranu 9 vojaških oporišč. Opomba tega predstavnika, da bodo oporišča uporabljale iranske oborožene sile, pomeni seveda le pesek v oči svetovni javnosti, kajti oporišča, ki jih bo zgradila Amerika, bodo v resnici služila pač interesom Amerike.

TOKIO. — Južnokorejske oblasti so zaprle 17 japonskih ribičev, češ da so kršili suverenost južnokorejskih teritorialnih vod. Ker se zdaj oboje obtožujata, ribiče izpustiti na svobodo, se je japonska vlada odločila, da zaprosi za intervencijo mednarodnega Rdečega križa.

HAMBURG. — V času od 10. do 17. julija bo v Hamburgu redni kongres Socialistične internacionale, kjer bodo razpravljali o stanju „demokracije in socializma“ danes, o mednarodnem položaju ter o sodelovanju med razvitimi in nerazvitimi deželami.

VARŠAVA. — Med Poljsko in Ameriko je bil pred nedavnim podpisom nov kreditni sporazum in je dobila Poljska skupno z dvema prejšnjima kreditoma od Amerike 243 milijonov dolarjev. Ameriške kredite bo Poljska začela odplačevati leta 1962 in bodo v ta namen povečali izvoz poljskega blaga v Ameriko. Za ameriški denar je Poljska nabavila zlasti žitarice, bombaž, rastlinska olja, plastične mase in cepila proti otroški paralizi, prav tako pa tudi opremo za rudarstvo, kmetijstvo in prehransko industrijo.

LJUBLJANA. — Industrijska proizvodnja v Sloveniji je bila v letošnjem maju za 12 odstotkov višja kot v istem mesecu leta 1958. Posebne uspehe sta zabeležili kemična in lesna industrija, ki sta svojo proizvodnjo povečali za 27 %, dočim se je proizvodnja v elektroindustriji dvignila za 23 %, proizvodnja kovinske industrije pa za 17 %.

TALLAHASSEE. — Ameriško sodišče, ki je sodilo štirim belim obtožencem, ki so posilili črnsko dekle, je izreklo obsodbo, kakršna očitno velja le za belce: obsodilo jih je na dosmrtno ječo. Nasprotno pa so bili za enake zločine že mnogi črnci obsojeni na smrt, kakor to predvideva tudi zakon. Razumljivo je, da ob taki nepravičnosti sodnikov rasne diskriminacije le še naraščajo.

KAIRO. — Zahodna Nemčija je dala Združeni arabski republik posojilo v višini 46 milijonov egiptskih funtov. Posojilo je namenjeno izvedbi petletke Združene arabske republike. V tej zvezi poročajo, da je doslej dala tako visoko posojilo Združeni arabski republiki le Sovjetska zveza, namreč 62 milijonov egiptskih funtov.

MOSKVA. — Sovjetska vlada je obvestila japonsko poslaništvo v Moskvi, da bo izpustila na svobodo 16 ribičev, ki so bili kaznovani, ker so ribarili v sovjetskih teritorialnih vodah.

MADRID. — Strah pred „komunistično nevarnostjo“ zavzema v Španiji vedno večji obseg. Zdaj so bile številne osebe aretirane tudi v vojski ter z obdolžitvijo, da so komunisti, obsojene na dve do desetletno ječo. Pred sodišče je bil postavljen celo eden izmed ustanoviteljev falangistične stranke, ker je strankinim voditeljem očital oportunistem in podkupljivost.

ŽENEVA. — Na plenarnem zasedanju Mednarodne organizacije dela je odbor sklenil, da je treba v šest komisij sprejeti tudi po dva delegata iz takojimenovanih socialističnih dežel. V vrstah zahodnoevropskih delegacij pa je ta sklep sprožil tak odpor, da so iz protesta sklenile zapustiti sejo in do konca zasedanja najočje več sodelovati v komisijah. S tem so nedvomno pokazale, da poznajo demokracijo in enakopravnost le tako dolgo, dokler je njim v prid.

Na velikem pevskem koncertu v Borovljah

smo manifestirali za enakopravne odnose in prijateljsko razumevanje med obema narodoma v deželi

Nastop 150 pevcev in pevk pa le ni kar tako in bi bilo res škoda, če bi zamudili edinstveno priložnost. Take in podobne besede je bilo prejšnji teden slišati v Borovljah in okolici, ko so plakati vabili na veliki pevski koncert Slovenske prosvetne zveze v boroveljski kinodvorani. In ljubitelji peja so res prišli iz mesta samega ter iz okolice v takem številu, da so skoraj do zadnjega sedeža napolnili razmeroma veliko dvorano, kar je močno presenetilo tudi uslužbenca kinopodjetja, ki je dejal, da take udeležbe v Borovljah sploh niso vajeni. Če pa upoštevamo, da je bila istočasno v sedmi gostilni še druga pevška prireditev in da so imeli tega dne v neposredni okolici kar v dveh krajih domače semnje, potem pač vidimo, kako zelo se je ušel tisti polnik v „koroškem gvanu“, ki je na Humberku pristopil v avtobus in pomodroval: Ljudi boste pa morali dobiti iz Jugoslavije, če hočete imeti kaj udeležbe.

Polna kinodvorana je govorila drugače. Govorila je o želji prebivalstva po mirnem sožitju in prijateljskem razumevanju obeh narodov v deželi, govorila je nam vsem skupni jezik medsebojnega zblíževanja in spoštovanja, jezik dveh narodov, ki hočeta na skupni zemlji živeti v enakopravnih odnosih v korist miru v deželi in v svetu sploh. Podobne misli je v svojem kratkem nagovoru izrazil tudi predsednik Slovenske prosvetne zveze dr. Franci Zwitter, ki je med častnimi gosti posebej pozdravil generalnega konzula FLRJ v Celovcu g. Trampuža s soprogo, župana boroveljske mestne ob-

čine g. Sorgota s soprogo ter podžupana g. Richterja.

Bolj kot vsaka beseda pa je o teh visokih idealih govorila pesem, zapeta od 150 pevcev in pevk, ki so se predstavili tako številno in kvalitetno, kot tega v Borovljah in okolici doslej še niso bili vajeni. V združenem mešanem zboru pod vodstvom Pavla Kernjaka so bili zastopani pevski zbori krajevnih SPD iz Bilčova, Kotmare vasi, Radiš, Škofič in Št. Ilja, v združenem moškem zboru, ki ga je vodil Folli Hartman, pa Glinje, Globasnica, Hodiše, Pliberk, Radiše, Škocijan, Št. Vid v Podjuni in Železna Kapla. Kakor so bile za mešani zbor prijetna poživitev pisane narodne noše in je bil med nastopom moškega zbora oder skoraj premajhen, tako je pri obeh zboreh presenečalo izredno veliko število mladih pevcev in pevk, dokaz uspešne obnove in poživitev našega kulturno-prosvetnega prizadevanja. Na področju pevske kulture velja to posebej za Hodiše in Škofiče, kjer so zbori uspešno premostili dobo mrtvila, ter še prav posebno za Škocijan in Glinje, kjer je bilo zborovsko petje postavljeno na popolnoma nove osnove.

Nov je bil v glavnem tudi spored in je obsegal vrsto pesmi, s katerimi so naši zbori doslej nastopili le na velikem gostovanju v Mariboru in Pomurju, dočim so jih našemu domačemu občinstvu prvič posredovali zadnjo nedeljo v Borovljah. Težko bi bilo povedati, katera izmed 20 pesmi (vsak zbor jih je zapel po deseti) je žela največji uspeh, saj navdušenju poslušalcev sploh ni hotelo

biti konca in je številne ponovitve onemogočil skromno odmerjeni čas. Morda so pri mešanem zboru poleg domačih koroških še posebno ugajale pesmi „Eno devo le bom ljubil“, „Soči“ ter makedonska „Bolen mi leži“, dočim je moški zbor pokazal zvrhano mero prešerne živahnosti zlasti s komadi „K' sm še mihna bva“, „Nedeljski jagri“ in „Juhe, pojdamo v Škuf'če“. Vendar pa bi delali krivico, če bi postavljali eno pesem nad drugo, kajti spored je bil tako po sebi kakor tudi po izvedbi ena celota, kot tak pa zgovorna priča, kako visoko raven je naše zborovsko petje doseglo s požrvalnim delom pevovodij in pevcev, ki so vsi vložili mnogo truda za dvig in stalni razvoj naše pevske kulture. In če je bil nad visoko kvaliteto vidno presenečen tudi boroveljski župan, ki je hkrati pevovodja v znanem zboru „Stahlklang“, potem smo lahko prepričani, da se našim zborom nikakor ni treba bati primerjave z najboljšimi nemškimi zbore v deželi. Ta uspeh pa je še toliko bolj pomemben, ker je prav pesem tista, v kateri se najbolj odraža naša nezlomljiva življenjska volja ter globoka ljubezen do materine besede in neomajna zvestoba slovenskemu narodu.

Hkrati pa je bil koncert v Borovljah — kakor že uvodoma poudarjeno — namenjen tudi gojitvi misli sporazumevanja in zblíževanja med obema narodoma na Koroškem. Zato ni veljal le letošnji 150-letnici rojstva Franca Treiberja, ki je prvi zapel našo staro vedno lepo pesem o izaru in gmajnici, ter 50-letnici smrti podjunskega ljudskega peva Franca Lederja-Lesičjaka, marveč je bil posvečen tudi spominu na velikega sina boroveljske občine, koroškega nemškega pisatelja Josefa Friedricha Perkoniga, kateri je v svoji zreli dobi spoznal mladostne zablude ter izpovedal: „Kot otrok sem torej moral slišati slovenske pesmi, znal pa nisem nobene, in danes mi je, kakor da sem v svojem življenju nekaj zamudil. Tako sem se po svojih zmotah, ki so seveda izhajale tudi od lažnih prerokov in sploh po tuji krivdi odtujil drugi nič manj lepi duši moje domovine.“ In skupno s pisateljem Perkonigom, ki je na podlagi tega svojega spoznanja naslovil na nemške Korošce poziv: „Dajte mu (koroškemu Slovincu — op. pis.) prostor pri vaši mizi, dragi rojaki, in ponovite njegov lepi običaj: Položite predenj hleb kruha in postavite zraven poln vrč!“, smo tudi na prireditvi v Borovljah ponovili naš klic nemško govorečim sodeželanom: Dajte nam pravice, priznajte nam enakopravnost, da bomo živeli enaki med enakimi v naši lepi skupni domovini!

Državna realna gimnazija za Slovence
v Celovcu

OBJAVA

Ravnateljstvo Državne realne gimnazije za Slovence sporoča, da bodo sprejemni izpiti v ponedeljek, dne 13. julija 1959, to je prvi dan velikih počitnic.

Za prvi razred lahko prijavite fante in dekleta, ki so uspešno dokončali prva štiri leta šolske obveznosti. Prijava je možna pismeno na naslov: Direktion des Bundesrealgymnasiums für Slowenen in Klagenfurt, Lerchenfeldgasse 22 ali pa usno v pisarni šole, drugo nadstropje, soba 65. Pismo prijavo je treba kolkovati s kolekom 6.—šilingov. Tej prijavi je treba dodati rojstni list otroka in dokaz o avstrijskem državljanstvu. Vodstvo dosedanje šole pa naprosite, da pošlje popis učenca direktno na ravnateljstvo Državne realne gimnazije za Slovence.

Vprašanje vstopa v višji razred pa je možno rešiti le usno v pisarni.

Dne 13. julija mora vsak učenec pred izpitom oddati svoje zadnje spričevalo, katero bo dobil 11. julija 1959.

Prijave naj bodo izvršene do 1. julija 1959.

Ravnateljstvo

VII. Ljubljanski festival

od 30. junija do 12. julija 1959

Torek, 30. 6.: Uvodni fanfari.

M. Držič: **Božer Andraž**, ljubljanska Drama.

Sreda, 1. 7.: M. Držič: **Božer Andraž**, ljubljanska Drama.

Četrtek, 2. 7.: M. Držič: **Božer Andraž**, ljubljanska Drama.

Pešek, 3. 7.: S. K. Hristič: **Ohridska legenda**, balet ljubljanske Opere.

Sobota, 4. 7.: **Koncert pianistke Dubravke Tomšič** ob sodelovanju orkestra Slovenske filharmonije Ljubljana.

Nedelja, 5. 7.: G. Bizet: **Carmen**, zagrebška Opera.

Pričetek vseh prireditev ob 20.30 uri v Križankah (Nadaljnji spored objavimo v prihodnji številki.)

V času Festivala so v Ljubljani naslednje RAZSTAVE: III. mednarodna grafična razstava (Moderna galerija)

Srednjeveške freske na Slovenskem (Narodna galerija)

Peča na Slovenskem (Etnografski muzej)

Razvoj slovenske dramatike (Narodna in univerzitetna knjižnica)

Slovesna otvoritev

jubilejnih iger (na Petrovi gori) v Brežah

Kljub neugodnim vremenskim prilikam setudi vsem onim pri vodstvu iger v Brežah, ki so tvegali nevarni eksperiment. Led je torej prebit tudi v tem oziru in so dani osnovni pogoji, da se repertoar iger v Brežah v prihodnjih letih še obogati, kajti privlačnost tradicionalnih prireditev na Petrovi gori bi s tem le še narasla. Sicer pa je vodstvo iger v Brežah z arhitektom Sandlerjem na čelu pokazalo dovolj podjetnosti že vsa zadnja leta, ko so se morali boriti z mnogo večjimi težavami, zato smo lahko prepričani, da se bodo te prireditve uspešno razvijale tudi v bodoče.

Jutri bo v Brežah premiera Hauptmannove tragedije iz kmečkih vojn „Florian Geyer“, kateri se bo julija pridružila še Shakespearova komedija „Ukročena trmoglavka“. Opozarjamo na točni razpored prireditev, ki smo ga objavili v zadnji številka našega lista.

Jutri bo v Brežah premiera Hauptmannove tragedije iz kmečkih vojn „Florian Geyer“, kateri se bo julija pridružila še Shakespearova komedija „Ukročena trmoglavka“. Opozarjamo na točni razpored prireditev, ki smo ga objavili v zadnji številka našega lista.

Jutri bo v Brežah premiera Hauptmannove tragedije iz kmečkih vojn „Florian Geyer“, kateri se bo julija pridružila še Shakespearova komedija „Ukročena trmoglavka“. Opozarjamo na točni razpored prireditev, ki smo ga objavili v zadnji številka našega lista.

Dr. MIRT ZWITTER

Južna Tirolska — manjšinski problem Nemcev

Razvoj po 10. obletnici Pariškega sporazuma

4. 9. 1956: Deseta obletnica Pariškega sporazuma med Italijo in Avstrijo.

14. 9. 1956: Državni predsednik Italije Gronchi v Bozenu.

15. 9. 1956: Notranji minister Italije Tambroni izjavi v Bozenu: Niti problema niti vprašanja Južne Tirolske ni. Nihče neče manjšine itačiti ali zapostavljati. Italija je izpolnila veliko večino določb Pariškega sporazuma.

18. 9. 1956: Avstrijski državni sekretar prof. Gschnitzer zavrne izjave notranjega ministra Tambronija.

24. 9. 1956: Avstrijski zvezni kancler inž. J. Raab zahteva v izjavi v Bernu v Švici izvajanje Pariškega sporazuma po Italiji.

25. 9. 1956: Vodstvo SVP zahteva samovlado v obliki resnične avtonomije.

30. 9. 1956: SVP s kresovi protestira proti prepovedi masovnega zborovanja v Bozenu.

4. 10. 1956: Avstrijski poslanik v Rimu preda noto svoje vlade z zahtevo po dokončni izvedbi Pariškega sporazuma.

13. 10. 1956: Masovno zborovanje na Dunaju v podporo Južnim Tirolcem.

16. 10. 1956: SVP izda volilni proglas za

volitve v rimski parlament: „Za vero in domovino, za samovlado in proti potujčenju!“

11. 11. 1956: SVP doseže pri regionalnih volitvah v pokrajini Bozen 124.264 glasov (65,1 %), opozicionalni „Tiroler Volksverband“ samo 1.416 glasov (0,73 %), vse italijanske stranke skupaj 67.004. Na tej osnovi dobijo: SVP 15 poslancev, DC 3 poslance, PSI 1 poslanca, PSDI 1 poslanca, PCI 1 poslanca, MSI 1 poslanca. Tako ima SVP 11.670 glasov več kakor pri volitvah 16. novembra 1952.

2. 12. 1956: Ponovne občinske volitve v Brixenu prinesejo SVP 16 mandatov, DC 5, mandatov, „Beli stolp“ 4 mandate, MSI 2 mandata, PSI 2 mandata, KPI en mandat.

4. 12. 1956: Avstrijski parlament obravnava „ogroženi položaj Južne Tirolske“ v okviru proračunske debate.

13. 12. 1956: V Tridenu se konstituira novi regionalni odbor (vlada) Avtonomnega področja, ki šteje 7 članov DC in 3 člane SVP pod predsedstvom dr. Tullia Odorizzi.

14. 12. 1956: V Bozenu se konstituira provincialna vlada pokrajine Bozen, ki jo sestavljajo 5 članov SVP in 3 člani DC pod predsedstvom inž. dr. Puppa.

120

November/december 1956: V Južni Tirolski pride do vrste atentatov z razstrelivom. Italijanska policija aretira večje število osumljenih mladih Nemcev.

25. 1. 1957: Avstrijski državni sekretar prof. Gschnitzer naglaša v Innsbrucku, da je južnotirolsko vprašanje rešljivo samo pod pogojem, da ostane narodnostna meja pri Salurnu ter da ima nemška narodnostna skupina takšne pogoje življenja, kakor bi jih imela v Avstriji.

31. 1. 1957: Italijanski državni sekretar Badini Confalonieri zavrača izjave avstrijskega državnega sekretarja prof. Gschnitzerja. Italijanska vlada zahteva pojasnila zaradi izjav Gschnitzerja.

1. 2. 1957: V Bozenu aretira italijanska policija glavnega urednika „Dolomiten“ dr. Friedla Volggerja.

4. 2. 1957: Predsednik SVP, poslanec rimskega parlamenta dr. Toni Ebner izda proglas v zvezi z izjavo avstrijskega državnega sekretarja prof. Gschnitzerja v Innsbrucku in zaradi aretacije dr. Friedla Volggerja, ki se mu pridruži vodstvo SVP.

8. 2. 1957: Avstrijski poslanik v Rimu izrazi začudenje avstrijske vlade zaradi zakasnitev italijanskega odgovora na avstrijsko spomenico o Južni Tirolski z dne 4. oktobra 1956 ter da pojasnila k izjavi državnega sekretarja prof. Gschnitzerja.

9. 2. 1957: Poslanik A. Corrias preda na

Dunaju noto italijanske vlade v odgovor na avstrijsko noto o Južni Tirolski.

10. 2. 1957: Radio Vatikan zavzame s predavanjem „O bistvu pogodb“ stališče do razvoja v Južni Tirolski.

23. 2. 1957: Avstrijski državni sekretar prof. Gschnitzer v Innsbrucku zavrača noto italijanske vlade in pozdravlja stališče Vatikana v radio oddaji dne 10. februarja 1957.

6. 3. 1957: Avstrijska vlada na Dunaju objavi besedilo avstrijske note z dne 4. oktobra 1956 ter note italijanske vlade z dne 9. februarja 1957 o Južni Tirolski.

12. 3. 1957 V Regionalnem svetu stavi SVP osnovne zahteve v zvezi z izvajanjem Pariškega sporazuma.

14. 3. 1957: Poslanci ÖVP Dr. Oberhammer in dr. Fink, SPÖ Zechtl, FPÖ Dr. Pfeifer in KPÖ dr. E. Fischer zahtevajo v dunajskem parlamentu soglasno zaščito Južnih Tirolcev ter očitajo Italiji neizvajanje Pariškega sporazuma.

3. 4. 1957: Hrupne demonstracije študentov v Innsbrucku zaradi „razmer“ v Južni Tirolski.

10. 4. 1957: Avstrijski poslanik v Rimu Löwenthal-Chlumecky izroči italijanskemu zunanjemu ministru Marlinu noto s stališčem avstrijske vlade k italijanskemu odgovoru na avstrijsko noto o Južni Tirolski.

(Se nadaljuje)

Zapiski ob občnem zboru Kmečko-gospodarske zadruga v Pliberku

Ob dobri udeležbi zadrušnikov je Kmečko-gospodarska zadruga Pliberk imela svoj občni zbor. Zanimanje kmetov iz vse okolice za svojo koristno ustanovo je razveseljivo in priča, da si zadruga ideja osvaja vedno več pristašev in aktivnih sodelavcev. Podpredsednik zadruga Mirko Kumer je lahko že na prvi pogled ugotovil sklepčnost občnega zbora, ki se je potem pričel razvijati po točkah dnevnega reda. Na občnem zboru je bil prisoten tudi zastopnik Zveze slovenskih zadrug, poslevoedeči podpredsednik dr. Mirt Zwitter, ki je s svojimi pripombami in nasveti iz izkušenj na zadrugnem področju sodeloval zelo koristno, hkrati pa se znova seznanil z uspehi in težkočami slovenske gospodarske zadruga v Pliberku.

Kakor so zadrušniki slišali, je Zveza slo-

veze, je prav tako potrebna disciplina zadrušnikov do svoje krajevne organizacije. Vse potrebščine, ki jih lahko prodaja zadruga svojim kmečkim in obrtniškim zadrušnikom, naj nabavljajo pri njej. Na ta način bo postala zadruga krepka, se razvijala in postajala vedno bolj koristna skupna gospodarska ustanova. V obeh primerih velja zvestoba za zvestobo ter zadruga disciplina, kakor je naglasil poslevoedeči podpredsednik Zveze slovenskih zadrug.

Kmečko-gospodarska zadruga mora skrbeti za nabavo samo dobrega kvaliteta blaga z ustrežajočimi cenami. Njen namen ni delati velike dobičke, temveč koristiti članstvu. Kot nabavna in prodajna zadruga je prav tako važna kot kreditna zadruga, ker izločuje številne posrednike, ki z velikimi dobički posredujejo blago od proizvajalca do potrošnika. Med drugimi potrebščinami, ki jih dobavlja pliberška Kmečko-gospodarska zadruga svojim članom, kakor orodje in stroje, semena, umetna gnojila, gradbeni material in drugo, so se na občnem zboru posebno zavzemali, da bi zadruga razpečevala močno krmilo, ki ga dobavlja Avstrijska blagovna zveza (WöV). Tozadevni predlog Mirka Kumra je občni zbor potrdil in zastopnik Zveze posebno pozdravil.

Poročili upravnega in nadzornega odbora je občni zbor soglasno odobril. Organa zadruga, upravni in nadzorni odbor, imata važne in odgovorne naloge, najvišji forum zadruga pa je občni zbor, kateremu morata polagati obračun o pretekli poslovni dobi. Revizijsko poročilo zvezinega revizorja je prebral in razložil poslevoedeči podpredsednik Zveze. Poročilo, ki ga je občni zbor vzel na znanje, je bilo ugodno. Računski zaključki, ki ponazorjujejo stanje zadruga v številkah, prikazujejo razveseljiv napredek iz leta v leto.

Občni zbor je soglasno odobril predlog za razrešnico dosedanemu odboru ter mu izrazil pohvalo in priznanje za skrbno, vestno in marljivo delo pri zadrugi. Prav tako je tudi izrekel pohvalo in priznanje poslovodji Lojzu Krištofu. Ob volitvi novega odbora je eden izmed zadrušnikov izrazil misel, da je treba v odbore naših treh zadrušnih ustanov v kraju, kjer obstojajo Hranilnica in posojilnica, Živinorejska zadruga in Kmečko-gospodarska zadruga, pritegniti več različnih ljudi, da ne bodo samo nekateri zavzemali odborniška mesta v vseh treh zadrugah. Dejal je, da mora naše narodno organizacijsko delo sloneti na več stebrih, posamezni odborniki pa naj bodo porazdeljeni po vaseh zadrušnega okoliša.

Za predsednika upravnega odbora so izvolili Cirila Opetnika, p. d. Zadajka in Dobu, ki gospodari na svoji ne preveliki kmetiji vzorno in zgledno. Za podpredsednika so izvolili Mirka Kumra, naprednega kmeta na Blatu ter dušo zadrušnega dela v okolici; za predsednika nadzornega odbora pa

Franca Buchwalda iz Nonče vasi, prav tako marljivega in zglednega gospodarja.

Važen pogoj, da more zadruga lažje in uspešneje izvajati svoje zastavljene si naloge v korist svojih zadrušnikov je, da si nabere čimveč lastnega kapitala. Zaradi tega je občni zbor spremenil pravila in zvišal deleže, kar pa je še vedno nizka vsota. Zadrušnikom se priporoča, predvsem tistim, ki so kapitalno močnejši, da vplačajo po več deležev, ker s tem koristijo sebi in skupnosti. Blago, ki ga zadruga prodaja svojim članom, kreditira do največ 30 dni. Marsikateri pa iz nepredvidenih okoliščin, ki so lahko različne, tudi v 30 dneh ne more plačati, čeprav je njegova kreditna zmogljivost dana. Zaradi tega se je priporočalo, da kupec na kredit podpiše menico, na podlagi katere bi po preteku 30 dni domača posojilnica izravnila dolg pri KGZ, dolžnik pa bi plačeval posojilnici običajne obresti. Na občnem zboru so bili mnenja, da se temu načinu noben pameten zadrušnik ne bi protivil.

Za razmah pliberške KGZ so zelo potrebni primerni prostori in skladišče. Na kupljenem zemljišču pri Pliberku še vedno velja gradbena prepoved, baje zaradi načrtovane tako imenovane „podjunske železnice“, kar pa ni oviralo, da so v neposredni bližini pozidali nemško zadružno skladišče. Za podjunske železnice itak ni zanimanja, ker bi koristila edinole premogovnim podjetnikom v Labotski dolini, ostalo prebivalstvo pa želi slej ko prej izgraditev ustreznih cest za vsakovrstni motorizirani promet. Kmet, ki ga je višji uradnik okrajnega glavarstva vprašal, kaj si obeta od podjunske železnice, je odgovoril, da drugega nič, kakor da bi izgubil več arov plodne orne zemlje. Vsekakor pa kaže in se dela na tem, da bo zadruga s pomočjo Zveze slovenskih zadrug premostila vse ovire ter bo prišla v doglednem času do sodobnih zadrušnih prostorov in skladišč.

Vovbre

V Arlči vasi v vovbrski občini je v gospodarskem posloju kmetice Marije Riepl, p. d. Bobek, izbruhnil v torek popoldne požar. Ob začetku požara ni bilo od domačih nikogar doma, ker so bili vsi zaposleni pri raznih delih. Samoumevno so vaščani hiteli reševati, kar se je dalo in skušali gasiti. Posrečilo se jim je, da so rešili in spravili na varno živino, osebni avto in motorno kosilnico. V Velikovcu so dvigajoči se dim najprej opazili orožniki, še preden je prispel kurir iz vasi požara. Orožniki so takoj pozvali požarno brambo, ki je pridvela zares tudi v najkrajšem času v kraj nesreče. Kmalu je bila na licu mesta tudi požarna bramba iz št. Štefana. Z največjo naglico so potegnili 1000 metrov dolgo vrsto cevi od bližnjega potoka in brizgali vodo v plamene. Smotrnemu in požrtvovalnemu delu gasilcev velja priznanje, da se ogenj ni razširil tudi na sosedne objekte, ker stoji Bobekovo poslopje skoraj sredi vasi ter je bila ogrožena vsa vas.

Gospodarsko poslopje je pogorelo, z njim vred tudi prizidana drvarnica ter več kmečkega orodja in strojev. Vzrok požara še ni pojasnjen in nekateri domnevajo, da je nastal zaradi samovžiga. Nastalo škodo cenijo na okoli 200.000 šilingov.

Razne vesti iz Koroške

Ravno v trenutku cerkvenih poročnih obredov mladega para v celovski stolnici minulo soboto je strela udarila v orgle, kjer je organistka igrala za poročno slavo. Organistka, poročenci in vsi gostje so se nemalo prestrašili in za nekaj časa so morali prekiniti obrede. Šele potem, ko so se nekoliko umirili, so jih nadaljevali, toda brez orgljanja, ker je strela orgle pokvarila.

V bližini suškega gradu v občini Suha je kmečki delavec zavozil s traktorjem z vozne poti ter strmoglavil okoli 40 metrov navzdol. Pravijo, da je bil traktorist v alkoholiziranem stanju in ne poseduje dovoljenja za vožnje. Na traktorju sta sedela tudi gozdni delavec Albert Broman in kmečki delavec Franc Kosmač, od katerih se je prvi lažje, drugi pa hudo ponesrečil.

OBVESTILO STARŠEM

Prijave otrok na letovanje ob Jadranu

Kakor ste brali že v prejšnji številki Slovenskega vestnika, organizira Zveza slovenskih organizacij tudi letos počitniško letovanje slovensko govorečih otrok ob jugoslovanskem Jadranu. **Letovanje je predvideno v dveh izmenah po 50 otrok in sicer za prvo skupino od 23. julija do 12. avgusta, za drugo pa od 14. avgusta do 4. septembra.** Za letovanje je določen nov, lepo urejen počitniški dom v Savudriji na meji Slovenskega Primorja.

Starši, ki želijo prijaviti svoje otroke na letovanje, naj vložijo za sprejem **pismeno prošnjo s priporočilom krajevne slovenske prosvetne ali zadruške organizacije.** Za letovanje pridejo v poštev otroci v starosti od 8 do 14 let.

Prošnja naj vsebuje tudi naslednje podatke:

1. Ime, poklic in naslov staršev,
2. ime otroka in njegove rojstne podatke,
3. če je otrok že kdaj bil v koloniji in kolikokrat.

Poleg tega je treba prošnji priložiti osebno izkaznico otroka s sliko, ki jo izstavi pristojno okrajno glavarstvo, nadalje zdravniško spričevalo ter vplačati režijski prispevek v znesku 120 šilingov.

Termin za vlaganje prijavnih prošenj je določen do 10. julija 1959.

Starši lahko navedejo v prošnji tudi željo, s katero skupino bi radi poslali svoje otroke na letovanje, željo, ki se bo po možnosti upoštevala.

Starše, katerih otroci bodo sprejeti na letovanje, bomo po končanem prijavnem terminu pismeno obvestili ter jim sporočili nadaljnja potrebna navodila.

Ne zamudite prijavnega roka ter pravočasno pošljite prošnje in prijave na naslov:

**Zveza slovenskih organizacij
Celovec — Klagenfurt
Gasometergasse 10**

Nova avtomatična prometna svetilka v Celovcu

Na križišču Kolodvorska cesta in Vetrinjske obmestje so minuli teden izročili svojemu namenu novo avtomatično prometno svetilko. Križišče je zelo frekventirano z vozili vseh vrst ter tudi s pešci, ki prihajajo od vlakov ali pa se vračajo na kolodvor. Zaradi tega je bila moderna signalizacija za usmerjanje prometa nujno potrebna. Pravijo, da je naprava zelo moderna in ustreza svojem namenu. Prehod križišča je dovoljen, kadar se pokaže v viseči svetilki zelena luč, nedovoljen pa, kadar zasveti rdeča. Promet je torej v določenih presledkih avtomatično prepuščen ali dovoljen. Obestransko se razvija v 60 sekundah. Vsakokratni prehod na Kolodvorski cesti traja 27 sekund, na Vetrinjskem obmestju pa 33 minut. Svetilka obratuje dnevno od 7. do 20. ure.

Prvi dan so se ljudje še malo zmenili za prometno svetilko in je moral policist stalno opozarjati pasante. V začetku kršiteljev tudi še niso kaznovali, pač pa samo posvarili. V bodoče pa je prestopek določenega reda prehoda na križišču kazniv.

VABILO

Dijaki in dijakinje 4. razreda Državne realne gimnazije za Slovence priredijo dne

5. julija 1959 ob 15.00 uri

Špicarjevo igro v petih dejanjih

„Drabosenjak“

v Kolpingovi dvorani v Celovcu.

*

Dekleta in fantje so imeli v načrtu, da bi že na slavnostni akademiji dne 6. in 7. junija stopili na oder ter pokazali v besedi in rajmah življenje in delo prvega koroškega bukovnika Andreja - Schusterja - Drabosenjaka.

Koroški rojak Jaka Špicar je naslikal v igrokazu v petih dejanjih življenje in delo slovenskega kmeta, ki je bil že pred 150 leti več pisanja in branja. Ni slučaj, da so naše dijakke ravno ti prikazi prvega literarnega ustvarjanja med koroškimi Slovenci navdušili, da nam na odru pokažejo to delo.

Pričakujemo, da se bodo rojaki odzvali vabilu v velikem številu, ko so imeli priložnost že na slavnostni akademiji videti resno delo, ki se v vseh pogledih opravlja na Državni realni gimnaziji za Slovence.

venskih zadrug vedno pripravljena na realni podlagi pomagati svojim članicam, to je posameznim zadrugam. Zadruga pa morajo tudi s svoje strani poznati disciplino do svoje centralne organizacije zlasti v tem, da odvijajo svoje nabave potem nje, nalagajo odvisni denar pri krajevnih domačih hranilnicah, te pa spet pri svoji zadrušni zvezi. Le krepka zadruga zveza more tudi izdatneje pomagati svojim članicam. Kakor je važna disciplina posameznih zadrug do

Hudo neurje povzročilo ogromno škodo

Bilčovs. — Strašno neurje je divjalo v petek preteklega tedna zvečer nad našimi vasmimi. Iz temnih oblakov je bliskalo neprestano, treskalo in grmelo, da bi človek skoraj mislil, da se svet podira. Dež je lil, kakor da bi se bile odprle vse zatvornice na nebu. Vsi smo bili v strahu, da bo tu ali tam udarila strela. Zares ni prizanesla in užgala je strehe dveh gospodarskih poslopij.

Okoli enaindvajsete ure so švigili ognjeni zublji iz skednja pri p. d. Tinjaku na Mali gori. Kmalu nato pa je bil v plamenih tudi Jakopičev skedenj v Pogradu. Kljub hudi burji in dežju so bili gasilci iz Bilčovsa in Velinje vasi zelo hitro na krajih požarov, da rešijo, kar se še rešiti da. Ker sta bila hkrati dva požara v vaseh, ki sta oddaljeni ena od druge kakih 15 minut, je bilo nujno, da so telefonično obvestili in poklicali na pomoč požarno brambo iz Celovca. Gasilci iz Celovca so tudi kmalu prispeli, prej pa so še alarmirali gasilce iz št. Ruperta pri Celovcu, Zakamna - Nove vasi in Kotmare vasi, ki so seve tudi takoj oddrveli na pomoč.

Obe od strele užgani gospodarski poslopji sta pogoreli. Na srečo je gasilec in prostovoljni pomagač v napornem delu uspelo, da so pred uničenjem obvarovali bližnja poslopja.

Ogenj je uničil do malega tudi vse kmetijske stroje in letos spravljeno seno. Škoda je na obeh straneh zelo občutna ter sta pogorela močno prizadeta tudi zaradi tega, ker smo v času spravljanja sena pod streho, čemur bo v kratkem sledilo spravlanje žitaric. Škoda je zavarovalnino deloma krita, toda prizadeti družini čaka mnogo dela, skrbi in naporov, česar nikdar ne more nadomestiti nobena zavarovalnica. Vse okoliško prebivalstvo sočustvuje s hudo prizadetima družinama. Upamo in prepričani smo, da se bo sočustvovanje pokazalo tudi v dejanjih ter bo soseska pristopila na pomoč, da bodo pri Tinjaku in Jakopiču pogorele stavbe lažje spet obnovili, kajti nihče ne ve, kdaj se uresniči pogovor: danes meni, jutri tebi.

KOLEDARI

Petek, 26. junij: Janez
Sobota, 27. junij: Hema
NEDELJA, 28. JUNIJ: Irenej
Ponedeljek, 29. junij: Peter in Pavel
Torek, 30. junij: Emilijana
Sreda, 1. julij: Teobald
Četrtek, 2. julij: O. M. D.

Nekega nedeljskega popoldneva so se dele tri sestre na morski obali in prepevale. Sonce je sijalo, morje je bilo kakor z zlatom posuto, v deklicah pa mladost in veselje. Anka, Slava in Ljuba, tri zale neveste, da bi jih sonce vzelo k sebi, če bi le moglo! Anka je zagledala steklenico, ki je plavala v vodi. Ker je bilo morje plitko, je zabredla v vodo, zagrabila steklenico in v njej je bil listek papirja. Razbila je steklenico ob kamnu in na listku je bilo zapisano: „Ladja Morska zvezda“ se je razbila. Rešil sem se na Gadji otok. Umiram. Rešite me!“ „To je daleč, daleč!“ je dejala Slava. „Ko bi bila ptica, bi poletela tja, tako pa ne morem. Pa tudi, kdo ve kakšna izgubljena duša je to?“ „Ko bi bila delfin, bi splavala tjakaj!“ je dejala Ljuba. „Tako pa ne morem, predač je. Pa tudi, kdo pa ve, morda je kak nepridiprav?“ „Ladja ima trup ko delfin, jadra ko lastavica. Jaz pojdem, človeku se mora pomagati v nesreči!“ je dejala Anka, ker jo je pismo nesrečnega mornarja ganilo. Pripravila si je ladjico in vse kar je treba in še enkrat je prebrala žalostno pismo. Oh, listek je bil že tri leta star. „Vidiš, nesrečnica, saj je že zdavni umrl!“ je rekla Slava. „Pokaj bi hodila tjakaj?“ „Zdaj so ga že same kosti!“ je rekla Ljuba. „Kaj boš z njim? Le v nevarnost se podajaš.“ „Lahko pa da še živi, nesrečnemu mornarju je treba pomagati!“ je dejala Anka, skočila v ladjico in razpela jadro. Veter je zapihal in barčica je švignila po zlatem morju, da je kmalu ni bilo več videti. „Prismodal!“ je rekla Slava. „Auša!“ je rekla Ljuba in sta odšli v vas kolo plesat. In ko so tako plesala dekleta, prepevala in se smejala, je prijezdil v vas na belem

STONE SELISKAR:

Pismo v steklenici

konju mladenič ves v zlatu in srebru, lep pa tako, da so vsa dekleta po njem zahrepenela. Mladenič pa se je napotil k županu. „Tri hčere imaš, sem slišal, lepe in pametne. Kje so, da si izberem eno od njih za ženo!“ ga je vprašal mladenič.

Župan je mladenič ugojal, le čudno se mu je zdelo, da prihaja tak blesteč mladenič v njegovo bomo bajto.

„Kdo pa si in odkod?“ ga je vprašal.

„Marko sem, sin deželnega zapovednika!“

„Oh, ne zameri..., ampak naš deželni zapovednik je imel enega samega sina in ta je utonil pred tremi leti, ko se je v viharju njegova ladja razbila.“

„Prav fisti sem, pa so me ribiči rešili. Pogledaj pečatni prstan, da sem pravi. Toda hčeram ne smeš povedati, kdo sem!“

Župan si je ogledal pečatni prstan in res je bil pravšen, takšnega ima pravico nositi samo deželni zapovednik. Priklonil se je imenitemu gostu in ker je bila Ljuba najstarejša, jo je poklical v hišo. Ljuba se je sramežljivo smehljala in Marko je bil zavzet nad toliko lepoto. Pa se ni odločil. Prosil je župana, naj mu pokaže drugo hčerko. Prišla je Slava, ta je bila še lepša in Marko jo je kar gledal, tako je bila lepa. Pa tudi zanjo se ni mogel odločiti. Prosil je župana, naj mu pokaže še tretjo hčerko.

„To je prismodal!“ je dejala Ljuba.

„Auša takšna, da ji ni parat!“ je dejala Slava.

„A počemu je prismodal in auša?“ je vprašal Marko.

„Sedla je v barko in odjadrala h Gadjemu otoku slepe miši loviti“, je rekla Slava.

„Našla je pismo v steklenici in je šla reševati neznanca, ki so ga že črvi snedli. To je čisto nji podobno!“ je menila Ljuba.

„Pa vseeno jo hočem videti!“ je dejal Marko in srce mu je vztrepetalo, kajti deklica, ki je šla reševati nesrečnega mornarja, mora imeti pogumno in plemenito srce.

Župan je ukazal starim, izkušenim ribičem, da so odjadrali po Anko. Čakali so noč in dan, tretje jutro pa so se ribiči vrnili. Zvezano so privedli v hišo.

„Ni šlo drugače, župan, da smo jo zvezali. Upirala se nam je, ker je hotela na vsak način priti do Gadjega otoka.“

In tako je stala Anka pred Markom in je bila lepa, da je Marko pri priči snel svoj pečatni prstan in ji ga nataknil na prst.

„Ali hočeš biti moja žena?“ jo je vprašal. Anka ga je gledala in srce ji je zagorelo od silne ljubezni. Toda žalostna je spet povesila oči in dejala:

„Ne bi te mogla poprej ljubiti, dokler ne rešim nesrečnega mornarja. Njegovo pismo v steklenici bi me vse življenje težilo!“

Tedaj se je Marko razodel.

Ljuba in Slava sta se skrili na podsrešje in bridko jokali od zavisti, Anka pa je obljubila svojega ženina, svojega „nesrečnega mornarja“ in pismo v steklenici je še danes shranjeno v zlati skrinji deželnega muzeja in vsakdo ga lahko vidi.

SMEŠNICE

Janezek opozori Mihca: „Tvoj dežnik ima luknjo!“

Mihca: „To je čisto v redu. Kako pa naj sicer vem, da je nehalo deževati?“

*

Oče: „Tonček, kolikokrat sem ti že rekel da ne piskaj?“

Tonček: „Šestkrat, očka.“

UGANKI

V svatovske barve odel,
kot pomladni cvet
čez trato leti,
na roži obsedi.

(Mladič)

Slanino prav rada pokusim,
na skorji si zobke obrusim.
Gospodinja se name jezi,
mačka se me veseli.

(Miska)

Marta:

USPAVANKA

Aja nina, aja nana,
naša Nuška je zaspana,
tiho pesem poje mati,
njena punčka mora spati.

Nuška očke je zaprla,
mami pesem je zamrla,
v košek jo je položila,
aja nana, Nuška nina...

Mravlja in muha

 Saša Vrbnik

Na cvetu žoltega lapuha
našli sta mravlja se in muha,
zašli v razgibano razpravo
in govorili kot za stavo.

„Nikdar ne morem razumeti,
da moreš v suženjstvu živeti
samo za reven košček kruha,“
je rekla vneto mravlji muha.

„Od jutra rano do večera
ti dana zvrhana je mera
opravkov, naročil in potov
prek travnikov, vrtov in plotov.“

Vse delaš vedno na povelje,
nikdar ne veš, kaj je brezdelje,
nikdar ne veš, kaj so sladkosti
svobode zlete in prostosti.

Poglej si mene! Prosta dama
odrejam si življenje sama;
nikdar nihče mi ne ukazuje,
vse sužnje delo mi je tuje.“

„In vendarle“, ji odvrnila
je mravlja, „ne bi zapustila
za svež veseljni svojih sester,
če bil še bolj bi lep in pester.“

Me vse smo eno: eno v sreči,
kar je moč je kdaj doseči,
in eno v stiski, ko prevare
življenje zlo in bol nas tare.

Me vse delimo, kar imamo,
tegot samote ne poznamo,
in ni nam samim treba umreti,
pozabljenim od vseh na sveti.

A skom deliš ti svojo srečo?
In komu tožiš, ko trpečo
te zlo sovražno zalezuje?
Kdo takrat te pomiluje?

Le tujec se morda kdaj usmili
z ničvrednimi te tolažili,
a milosti iskati tuje —
od hudega je pač najhuje.“

Prebrisani Peter

 BOLGARSKA NARODNA

Ko je bil zviti Peter še otrok, ga je nekega dne zabolal zob. Denarja ni imel, da bi šel k zobarju in si ga dal izdreti. Hodil je po ulicah, da bi pozabil nanj. Ustavil se je pred pekarno, v kateri so ravnokar vzeli preste iz peči. Poleg pekarne je bil zobar. Dečku so se kar oči svetile, ko je gledal preste. Pek mu je v šali rekel: „Kaj gledaš, deček?“ „Nič!“ „Bi jedel preste?“ „Bi, a nimam denarja.“ „Pa bi lahko vse pojedel?“ „Bi.“ „In če jih ne poješ, kaj naj storim?“ „Zob mi izrui!“

„Prav, ne boš zbežal? Počakaj, pokličem še zdravnika, naj pripravi klešče.“

Pek je poklical zobarja in mu dejal:

„Če tale deček ne bo pojedel vseh prest, mu boš izruval zob. Srednjega, zadnjega, katerega koli bo izbral. Jaz pa plačam!“

Mali zviti Peter je začel jesti tople preste. Jedel je, jedel in se najedel. Nehal je in dejal:

„Ne morem pojesti vsega. Izrujte mi zob!“

Zobar je zob pregledal, videl, da je bolan, in ga izruval. Mali navihanec si je splaknil usta in rekel:

„Ostani živ in zdrav, pek! S prestami si me nahranil in bolnega zoba si me rešil.“

In sploh, kako naj zidar poučuje otroke brati in pisati? Ali se tega ne učijo v šoli, šola pa je brezplačna, Francija je kulturna država in celo otroci priseljencev se brezplačno uče v njenih šolah. Nihče nima nič proti jugoslovanskemu, to se pravi proti češkemu, no, slovenskemu jeziku, Francozi niso Nemci, ne zatirajo nobenega naroda, vsak rudar lahko pod zemljo in nad njo govori v katerem koli jeziku hoče, toda kaj bi bilo, ko bi vsak zidar ali rudar odprl doma svojo šolo? Otroci bi se izdejali stanovanja, rudarji in zidarji bi se izčrpali s poučevanjem, skratka Francija ljubi svobodo, je za bratstvo in enakost, je pa tudi za red, in prav v teh krajih, ki so bili desetletja pod Nemci, je potreben red bolj kot kjerkoli drugod, potrebno pa je tudi, da se otroci čimprej nauče francoski. Ali ni naravnost strašno ta nemški dialekt, ki ga človek sliši na ulici? Gospod Duval ga zna, ker je doma iz Strasbourga, zna tudi francoski; francoščine se je naučil že pred osemnajstim letom, na skrivaj, na podsrešju, da ga niso slišali sosedje, zato je bil takoj po vojni sprejet med orožnike. Tu v Merlewaldu služba ni lahka. Koliko narodnosti, ne samo evropskih, tudi afriških! Francija je na široko odprla vrata: naj pridejo ljudje, naj si služijo beli kruh, ko si doma še črne ne morejo! Tudi Čehi, to se pravi Slovenci, niso prišli sem, da bi odpirali privatne, plačane ali brezplačne šole in tečaje; sami vedo, čemu so prišli. Go-

spodoma Lamutoma se zahvaljuje za prijaznost, oprostja se, da jima je vzel nekaj dragocenega časa, Lamutu mlajšemu priporoča, da bere katoliški list, če hoče izvedeti resnico o Franciji, lahko bi ga dobival na orožniški postaji, na večer, ko so ga že vsi prebrali. Duval bi osebno skrbel, da bi ga dobival redno, Lamut starejši, ki, kolikor mu je znano, še ni dolgo na Francoškem, pa naj svoj prosti čas koristneje uporabi, nauči naj se francoščine, ki je diplomatski, svetovni jezik.

Nazadnje so se vrata za orožnikom le zaprla.

Zvečer sva odšla k Brezniku. Tudi on je imel obisk. Toda pri njem Duval ni bil tako sladek, zagrozil mu je z izgonom, če takoj ne zapre privatne šole.

„Slišal sem, da naši v Arnoldu imajo šolo. Takoj jutri stopim tja in povprašam, kako so naredili. Začeli smo in bomo nadaljevali,“ je rekel Breznik odločno. „Če je potrebno dovoljenje, bomo pač prosili zanj. Duval ni zadnja oblast, je šele prva.“

Breznik je izvedel, da imajo v Arnoldu že drugo leto slovensko šolo. Še prej so ustanovili rudarsko podporno društvo sv. Barbare, ki daje bolnim rudarjem podporo in sploh pomaga potrebnim s posojili. Šolo vodi Habjan mlajši, ki je doma napravil tri gimnazije, zdaj pa dela z očetom v rudniku, pred kratkim so ustanovili še pevski zbor; z oblastmi nimajo sitnosti.

„Je res sramota, da Arnoldčani imajo

društvo, mi Merlewaldčani, ki nas je trikrat, če ne štirikrat več, pa ga nimamo,“ je rekel Breznik. „Kako bi temu in onemu v boleznih prav prišel kak frank, a bog ne daj, da kdo umre, potrebno pa bi tudi bilo, da se rojaki kdaj pa kdaj sestanemo. In pevski zbor? To bi bilo nekaj! Doma sem pel bas, Zabučale gore, zabučali lesi.“ Zapel je, nenadoma pa utihnil, naju zgrabila za ramena in zaklical: „Fanfa, ustanovimo društvo!“

„Ustanovimo ga!“ sva zaklicala še midva.

Vsi trije smo šli v Arnold, obiskali starega Habjana, ki je bil predsednik društva, in se pogovorili tudi z njegovim sinom, učiteljem. Dobili smo pravila njihovega društva in izvedeli vse ostalo.

„Društvo je potrebno,“ je rekel Čepin, ko smo naslednji dan odvrgli spodaj v jami orodje in sedli k južini. „Ljudje so kot izgubljene ovce, posebno tisti, ki šele pridejo. Laže bi bilo, če bi imeli društvo, človek bi prišel k predsedniku ali kakemu drugemu odborniku in izvedel, kako je s to, kako z ono rečjo. In v nedeljo se nimaš kam dati in nimaš kaj početi. Kaj pa imajo tu v Merlewaldu? Krčme, kavarne in kino! Pri nas v Podlogu smo imeli dve društvi, rudarsko in prosvetno, katoliško. Naše je imelo lepo knjižnico, godbo na pihala in prirejalo je igre in predavanja, tudi oni so imeli svoj pevski zbor in svoje igralce. A tu?“

Prosil sem Gasparda, da mi je pomagal

Kje ste, Lamutovi?

38 Anton Ingolič

No, končno je le spregovoril. „Vi ste Marko Lamut, rudar, drugi kopač, ne? Vi pa,“ se je obrnil k Amonu in nadaljeval v nemščini, „Anton Lamut, zidar, kajne?“ „Zidar, seveda, zidar,“ je pritrdil Amon. „Niste učitelj?“ „Nee,“ je zategnil Amon in me pogledal. Toda Amonov pogled sem razumel šele ob naslednjem orožnikovem vprašanju. „Ampak služite si denar tudi s poučevanjem, ne?“ Tako smo le prišli do same stvari. Gospod Duval, tako se je, kot sem izvedel pozneje, pisal mladi orožnik, je potegnil iz žepa notes, pobrskal po njem, potem pa vprašal, če je gospod Antoine Lamut prijavil ta svoj postranski zaslužek. — Ni ga, ker poučuje zastoj. — Dobro, recimo, da poučuje brezplačno, toda ali je prijavil privatno šolo oblastem? — Začudeno sva ga gledala, gospod Duval pa je dejal, da je ravnateljstvo dalo Brezniku stanovanje, da v njem stanuje, ne pa za privatno šolo.

Veliko sindikalno in stavkovno gibanje v Italiji

Italijo je zajela doslej največja stavka pomorščakov. Sploh je v zadnjih tednih sosedno državo zajel val stavk in pomorščaki niso edini, ki stavkajo, temveč so v stavki tudi bančni uradniki, rudarji, kmečki delavci, državni nameščenci. Trenutno kaže, da se bo stavkovno gibanje še zaostilo. Za ta teden so napovedali protestno stavko delavci v podjetjih za proizvodnjo testenin, mlinih in rižarnah, s stavko grozijo uslužbenci bolnišnic in morda tudi železničarji.

Stavka pomorščakov je takorekoč ohromela ves ladijski promet in pristaniško delo. Kar v Trstu na primer je že slika kritična. Osem ladij je, zasidranih v pristanišču, skladišča pa so prenatrpana z blagom, ki ga nihče ne vkrcuje na ladje. Podobno je v drugih italijanskih pristaniščih in ljudje zaskrbljeni vprašujejo, kako bo sedanja kriza neugodno vplivala na celotni gospodarski položaj, kar je brez dvoma razumljivo.

Na temelju skupne borbe italijanskega delavstva se je skovala v nekem obsegu sindikalna enotnost med demokristjansko CISL, socialdemokratsko UIL ter komunistično in socialistično CGIL, ki je v gibanju odigrala odločilno vlogo. Da je do tega prišlo, se ne sme prezreti notranji razvoj demokristjanskega sindikata, kjer prihajajo do izraza delavske težnje kot protitež pritiska politične in gospodarske desnice. Sedanje sindikalno gibanje sloni na zahtevah, ki naj izboljšajo socialni položaj delavcev in ustvarijo v podjetjih modernejši režim.

Pri stavkah ne gre le za golo zvišanje plač, temveč tudi za modernizacijo sistema, ponekod celo fevdalnih odnosov, da se

doseže stvarna sindikalna svoboda v podjetjih, človeka vredno ravnanje z delavci in nameščenci. Veliki monopolisti z združenjem industrijev nočejo privoliti v še tako skromno povišanje plač in na nobeno normalno izboljšanje, ker nočejo prevzeti nobenih bremen.

V letih 1953 do 1956 se je proizvodnja v 43 sektorjih italijanskega gospodarstva povečala za 25 odstotkov, število zaposlenih delavcev pa le za 4 odstotke. Povišanje proizvodnje ne gre na račun znatno večje zaposlitve, temveč na račun tehnike in večjega izkoriščanja delavcev. Po uradnih podatkih se je delovni učinek vsakega delavca povišal za 24 odstotkov, stvarne plače delavcev pa so se dvignile le za 6,6 odstotka. Zaradi tega je jasno, v čigavo korist se je povečala proizvodnja in komu je koristil večji delovni učinek. To pomeni, da gre ogromen del povečanih delavskih napredov v žepu velekapitalistov v obliki naraščajočih dobičkov. Kakor povsod znajo tudi italijanski monopolisti mnogo večje dobičke spretno prikrivati z raznimi mahinacijami pri odpisih in drugem.

Ni dvoma, da vlada v vrsti gospodarskih panog v Italiji tudi zastoj. Vzrok zastoja pa tiči prav v dejstvu, da velika množica potrošnikov nima sredstev, da bi kupovala za življenje potrebne predmete ter si zvišala življenjsko raven. Italijanski delavski razred s svojo enotno in dosledno sindikalno bitko ne vodi le borbo za izboljšanje svojih plač, temveč tudi za splošen gospodarski in socialni razvoj ter naprednejše družbene odnose.

Korotan — najnovejša jugoslovanska ladja

Prejšnjo nedeljo so v puljski ladjedelnici splovili v morje najnovejšo jugoslovansko prekoceansko tovorno ladjo, ki so ji dali ime „Korotan“. S tem je koprski okraj v teku enega tedna doživel dva ne samo za Slovenijo, marveč za vso Jugoslavijo pomembna dogodka, saj je bila v Kopru le teden poprej slovesno otvorjena tovarna motorjev „Tomos“.

Na slavnosti v puljski ladjedelnici se je zbrala večtisočglava množica ljudi, ki so izražali svoje veselje in ponos, ko je nova ogromna ladja zarezala svojo prvo brazdo v ladjedelniški zaliv, kjer jo bodo zdaj opremili z motorjem in drugo opremo. Proti kon-

cu leta pa bo „Korotan“ odplul na svojo prvo plovbo po oceanih in ponesel v širni svet tudi starodavno ime naše domovine — Koroške.

„Korotan“ je le ena izmed treh velikih motornih tramperjev, ki jih puljska ladjedelnica letos gradi za jugoslovansko trgovsko mornarico. Vsaka teh ladij bo imela nosilnost 12.700 ton, opremljena bo z Dieslovim motorjem po 6300 PS in bo vozila po 15 milj na uro. To bodo najsodobnejše in hkrati najbolj ekonomske ladje jugoslovanske trgovinske mornarice, ki se bodo lahko uspešno uvrstile tudi med sodobne tovarne ladje v mednarodnem merilu.

Kje se počutite udobneje: V mestu ali na podeželju?

Avstrijski Galupp-zavod, ki se bavi z ugotavljanjem različnih mnenj v družbenem dogajanju, je postavil tudi vrsti Avstrijcev različnih poklicev vprašanje, kje smatrajo življenje za boljše in udobnejše, ali v mestu ali na podeželju. Odgovori izprašancev so bili zelo zanimivi. Med temi jih je na primer šestdeset odstotkov izjavilo, da smatrajo življenje na podeželju za srečnejše ter da je prebivalstvo na podeželju zadovoljnejše. Dvaundvajset odstotkov jih je menilo, da se živi v mestih lepše, štirinajst odstotkov jih je bilo deljenega mnenja, štirje odstotki izprašancev pa niso izrazili nobenega mnenja.

Povprečno se je 6 od 10 izprašancev, ki so stari nad 18 let, izjavilo, lahko bi rekel teoretično, za življenje na podeželju. To je značilno že zaradi tega, ker živi v naši državi 41 odstotkov odraslih prebivalcev v mestih z več kot 20.000 prebivalci, 33 odstotkov pa v mestih z nad 100.000 prebivalci.

Kakšne prednosti pripisujejo lepšemu življenju na podeželju? Enainštirideset odstotkov je mnenja, da je življenje na podeželju mirnejše, 16 odstotkov je hvalilo zdrave življenjske pogoje na podeželju, 12 odstotkov jih je mnenja, da življenje na podeželju bolj zadovoljuje ter je manj drvenja in hlantanja, 7 odstotkov pa jih je dejalo, da je

podeželsko življenje boljše zaradi tega, ker se živi v naravi, 6 odstotkov pa, ker da je na podeželju zdravjši zrak in življenje bolj sproščeno.

Za prednosti mestnega življenja se ogrevajo v prvi vrsti mlajši ljudje v starosti od 18 do 29 let. Svoje mnenje utemeljujejo s tem, da je v mestih več možnosti za zabavo, drugi menijo, da jim mesto več nudi ter da je manj naporno delo in le majhen odstotek se ogreva za življenje v mestu zaradi večjih izobraževalnih možnosti.

Inozemska udeležba na dunajskem jesenskem velesejmu

Letošnji dunajski jesenski velesejem bo predstavljal kot 70. velesejem jubilejno pririditev. Spet se bo odlikoval po udeležbi številnih evropskih in prekoceanskih držav. Doslej so že prijavile svoje kolektivne udeležbe naslednje države: Zahodna Nemčija, Vzhodna Nemčija, Grčija, Hongkong, Italija, Jugoslavija, Poljska, Romunija, Češkoslovaška, Madžarska in Kitajska. Grčija in Hongkong bosta prvič razstavljala svojo najvažnejšo izvozno proizvodnjo. Posebno zanimanje držav iz Daljnega vzhoda dokazuje dejstvo, da bo poleg Hongkonga zastopana tudi Kitajska z razstavo v hali s prostornino 1000 kvadratnih metrov.

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno: I. program: — 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 20.00, 22.00. II. program: — 6.00, 7.00, 8.00, 13.00, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00.

Vsakodnevne oddaje: I. program: — 5.55 Oddaja za kmete — 6.00 Vedri zvoki — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 7.55 Gospodarska poročila in delovni trg — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 12.03 Pestro mešano — 13.00 Opoldanski koncert.

Sobota, 27. junij

I. program: 8.00 Lepo obnašanje v popevkah — 8.45 Širni pisani svet — 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca (slov.) — 14.00 Pozdrav nate — 15.00 Za samote in balne — 15.30 Iz vseh dolin zveni — 16.00 Posneta za vas — 16.20 Mladinska oddaja — 16.45 Iz parlamenta — 17.10 Zabavna glasba — 18.40 Pestro mešano — 18.55 Športna poročila — 19.00 Nekaj za zabavo — 20.15 Pester sobotni večer — 21.30 „Eva in Helena“, igra.

II. program: 8.20 Glasba na tekočem traku — 9.15 Iz zelene Stajerske — 10.00 Operni koncert — 13.10 Pestro mešano — 15.00 Mladinski koncert — 16.00 Poletje, sonce in glasba — 17.10 Lepa pesem — 18.10 Za delopust — 18.30 Zabavno in zanimivo — 19.35 Operni koncert — 20.15 Zabavni večer.

Nedelja, 28. junij

I. program: 6.10 Vesele melodije — 6.50 Naš domači vrh — 7.30 S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo (slov.) — 8.05 Kmečka oddaja — 9.00 Veseli zvoki — 11.00 Nedeljska glasbena promenada — 11.30 Vesele pešje, veselo igranje — 13.00 Operni koncert — 14.30 Pozdrav nate — 16.00 Otroški oder — 17.05 Plesna glasba — 18.30 Dunajski slavnostni tedni 1959, mednarodni orkestralni koncert — 19.00 Športna poročila — 20.10 Radijska igra — 21.30 Zabavna glasba.

II. program: 7.05 Godba na pihala — 8.15 Popevke — lepo obnašanje — 10.05 Dunajske viže — 11.00 Operni koncert — 13.15 Muzikalični desert — 14.45 Poletje, sonce in glasba — 18.00 Zabavni koncert — 20.00 Iz oper — 21.10 Zabavni večer.

Ponedeljek, 29. junij

I. program: 8.00 Operni koncert — 8.45 Zapiski iz domovine — 14.00 Poročila, objave. Gorniška revija. Visoko vrh planin stojim (slov.) — 14.45 Prav za vas — 16.30 Koncertna ura — 17.10 Popoldanski koncert — 17.55 Za našo vas (slov.) — 18.20 Za vas? — Za vse. — 18.40 Pestro mešano — 18.55 Športna poročila — 20.15 Zabavna glasba — 21.00 Zaigra nam Radio Dunaj.

II. program: 8.20 Lahka glasba — 14.25 Sodobni avstrijski komponisti — 15.00 Poletje, sonce in glasba — 16.00 Otroška ura — 16.30 Dobro razpoloženi — 17.15 Znanje za vse — 18.00 Vesele melodije — 19.15 Pestro mešano — 19.25 Orkestralni koncert.

RADIO PROGRAM

Torek, 30. junij

I. program: 8.00 Koroški koledar — 14.00 Poročila, objave. Glasba za vse (slov.) — 14.45 Prav za vas — 15.15 Glasbena kramljanje — 16.00 Godba na pihala — 16.30 Koncertna ura — 17.10 Popevke — 18.20 Tisk in gospodarstvo — 18.30 Deset minut za vas — 19.15 Pestro mešano — 20.15 Dunajski slavnostni tedni 1959. Orkestralni koncert — 22.10 Zabavni večer.

II. program: 8.20 Zabavni glasbeni spored — 13.30 Znanj orkestri — 15.00 Poletje, sonce in glasba — 16.00 Oddaja za žene — 16.30 Za vesel popoldan — 18.00 Zabavna glasba — 19.15 Pestro mešano — 19.30 Za tiste, ki so doma ostali — 20.00 Zabavni zvoki — 21.00 Štirje proti štirim.

Sreda, 1. julij

I. program: 8.00 Ljudstvo igra — 14.00 Poročila, objave. Domači vrh. Kar želite, zaigramo (slov.) — 14.45 Za ljubitelje popevk — 15.45 „Vešča“, pripovedka — 16.30 Koncertna ura — 17.10 Popoldanski koncert — 17.55 Urno zaigrano — 18.40 Pestro mešano — 18.55 Športna poročila — 19.00 Od plače do plače — 20.15 Življenje polno glasbe: Adalbert Lutter — 21.00 Za dobro voljo.

II. program: 8.20 Glasba na tekočem traku — 13.30 Za ljubitelja opernih melodij — 14.15 Sodobni avstrijski komponisti — 14.40 Za dobro voljo — 15.00 Poletje, sonce in glasba — 16.00 Otroška ura — 16.30 Dunajske viže — 17.15 Iz raziskovalnega dela visokih šol — 18.00 Dobra razpoloženi — 19.15 Pestro mešano — 19.30 Slušna igra — 21.00 Zabavna glasba.

Četrtek, 2. julij

I. program: 8.00 Operetni koncert — 8.45 Avstrijci v inozemstvu — 14.00 Poročila, objave. Bela jadra in galabli... (slov.) — 14.30 Prav za vas — 16.00 Igra Radio Dunaj — 17.10 Pisan šopek melodij — 18.00 Oddaja za kmete — 18.30 Mladinska oddaja — 18.55 Športna poročila — 19.00 Za dobro voljo — 20.15 Lovska ura — 21.00 Zveneča alpska dežela.

II. program: 8.10 Zabavni glasbeni spored — 14.15 Znanj orkestri — 15.00 Poletje, sonce in glasba — 16.00 Oddaja za žene — 16.30 Dobro razpoloženi — 17.10 Kulturna poročila — 18.00 Veseli delopust — 19.15 Pestro mešano — 19.30 Pisan venček melodij — 21.00 Operni koncert.

Petek, 3. julij

I. program: 8.00 Orkestralni koncert — 8.45 S pesmijo pozdravljamo letoviščarje — 14.00 Poročila, objave. K 25. obletnici smrti Marie Curie (slov.) — 14.45 Kamorna glasba — 16.00 Dobro razpoloženi — 16.30 Koncertna ura — 17.10 Popoldanski koncert — 18.10 Prosti čas je dragocen — 18.40 Pestro mešano — 18.55 Športna poročila — 19.00 Oblika je važna — 20.15 „Cas sreče“, komedija — 22.20 Zajbljene melodije.

II. program: 8.20 Glasba na tekočem traku — 13.30 Za ljubitelja opernih melodij — 14.15 Sodobni avstrijski komponisti — 15.00 Poletje, sonce in glasba — 16.00 Otroška ura — 16.30 Znanje melodije — 17.10 Kulturna poročila — 18.00 Glasba razveseljuje — 19.15 Pestro mešano — 19.30 Ljudska glasba — 20.00 Operetni koncert — 20.45 Halo — tenagerji — 21.15 Lepe melodije — lepi glasovi.

Televizijski program

Vsakodnevna oddaja: 20.00 Čas v sliki. Oddaja čas v sliki tudi vedno pred zaključkom televizijskega programa.

Sobota, 27. 6.: 19.30 „Slepa priča“, film — 20.00 Prenos ljudskega odra — 22.00 Športni kalajdoskop — 22.20 Čas v sliki.

Nedelja, 28. 6.: 17.00 Za otroke — 17.30 Mladinska oddaja — 20.00 Film — 20.45 Prenos iz nemške televizije.

Ponedeljek, 29. 6.: 19.30 Ameriška televizijska revija — 20.15 Šport — 20.45 Filmska poročila.

Sreda, 1. 7.: 17.00 Oddaja za otroke — 17.40 Za družino „Poletna ročna dela — 20.15 Dobra zabava.

Četrtek, 2. 7.: 20.20 „Pozabljeni obrazi“, prenos iz nemške televizije.

Petek, 3. 7.: 19.30 Pomladni pihljaj — 20.15 Drama — 21.55 Vas v sliki.

RADIO LJUBLJANA

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00.

Sobota, 27. junij

5.00 Pisan spored domače in zabavne glasbe — 8.05 Razigrane orglice — 8.40 Za mlade ljubitelje glasbe — 10.10 Intermezzo z gadali — 11.00 Melodije za zabavo — 11.45 Violinist Vranko Pajević igra srbske skladbe — 12.00 Zabavni zbor Sergije Rajnis — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Venček narodnih — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.50 Poje zbor Radia Beograd — 14.10 Pisani zvoki z Dravskega polja — 14.35 Voščila — 15.30 Operetni zvoki — 16.20 Glasbene uganke — 17.10 Melodije od tu in tam — 18.15 15 minut z ansamblom Srečka Dražila — 18.30 Pesem in ples z Balkana — 19.00 Zabavna glasba — 20.00 Zabaven sobotni večer — 21.00 Melodije za prijaten konec tedna.

Nedelja, 28. junij

6.00 Veder nedeljski jutranji pozdrav — 6.45 V Iričrtinskem taktu — 7.15 Vedri zvoki — 7.40 Igra Kmečka godba — 8.00 Mladinska radijska igra: Črni zid — 9.00 Skrinjica s popevkami — 10.00 Se pomnite tovariši — 10.30 Majhen glasbeni mozaik — 11.00 Lahka glasba — 12.00 Voščila — 13.15 Zabavna glasba — 13.30 Za našo vas — 14.15 Voščila — 15.30 Domače popevke — 17.00 60 minut športa in glasbe — 19.00 Zabavna glasba — 20.00 Nedeljski intervju — 21.10 Med zgodbami in skladbami.

Ponedeljek, 29. junij

5.00 Jutranji glasbeni spored — 8.05 Domači napravi izpad zelenega Pohorja — 9.20 Zabavni polpourri — 10.10 19 narveških narodnih napavov za klavir — 10.40 Igra orkester Andre Kostelanetz — 11.00 Dvospet iz Wagnerjeve opere „Večni mornar“ — 12.00 Pesmi Rada Simonilija — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Venček narodnih — 13.30 Igrata trio in kvintet Avenik — 14.10

Sedem pevcev — sedem popevk — 16.00 Listi iz domače književnosti — 16.20 Operne melodije — 18.10 Poje mladinski mešani zbor gimnazije iz Celja — 19.00 Zabavna glasba — 20.00 Revija zabavne glasbe — 21.00 Dvajset minut z zabavnim orkestrom George Malachrina.

Torek, 30. junij

5.00 Pisan glasbeni spored — 8.05 Poje otroški pevski zbor RTV Ljubljana — 8.20 Za otroke — 8.45 Havajski zvoki — 9.00 45 minut simfoničnih plesov — 10.10 Zabavna glasba — 10.30 Odlomki iz opere „Seviljski brivec“ — 11.00 Za dom in ženo — 11.15 Igra orkester Percy Faith — 12.00 Veseli Vandrovčki — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Italijanski napravi — 13.30 Znanje sopranke arije — 14.10 Narodne in domače viže — 14.35 Voščila — 15.30 Pri ljubljanskem okletu — 16.00 Novosti na knjižni polici — 16.20 Ciganske melodije — 17.10 Bela in črna — 18.20 Igrajo veliki zabavni orkestri — 20.00 Poje moški zbor Slava Klavara — 20.30 Radijska igra.

Sreda, 1. julij

5.00 Pisan spored zabavne glasbe — 8.05 3 španski plesi — 8.35 Mladi pevci in godci v preteklem šolskem letu — 9.00 Lahka glasba — 10.10 Nekaj manj znanih opernih melodij — 11.20 Melodije od tu in tam — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Šopek narodnih — 12.45 Lepe melodije — 13.50 Zadovoljni Kranjci in Veseli planjarji — 14.10 Gobe in Tomčeve pesmi poje Mariborski komorni zbor — 14.35 Internacionalna koračnica igra holandska vojska godba — 16.20 Izbrali smo za vas — 18.00 Zdravnik Vam svetuje — 18.10 Zabavna ruleta — 20.00 Novosti iz naše diskoteke — 20.30 Popevke, ki jih radi poslušate.

Četrtek, 2. julij

5.00 Pisan glasbeni spored — 8.05 Pesmi in skladbe za naše male poslušalce — 8.45 Zabavni zvoki — 9.00 Dve prireditvi Straussovih melodij — 9.25 S popevkami na okrog — 10.10 Islrske in dalmatinske narodne pesmi — 11.00 Popoldanski koncert — 11.50 Za dom in ženo — 12.00 Vaški kvintet s pevci — 12.15 Kmetijski nasveti — 13.30 Popularen spored igra Mariborski instrumentalni ansambel — 14.10 Pozdravi iz Makedonije — 14.35 Voščila — 15.30 Lahka glasba — 16.00 Iz svetovne književnosti — 16.20 Koncert po željah — 17.10 Pesmi, ki so si osvojile Oskarja — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Slovenski pesniki so izbrali svojo najljubšo pesem.

Petek, 3. julij

5.00 Pisan jutranji spored — 8.05 Prikljubljene skladbe za violino igra violinist Isaac Stern — 8.35 Vedri napravi — 9.20 Gadala v ritmu — 10.10 Igra zabavni orkester Radia Beograd — 11.00 Pet pevcev — pet popevk — 12.00 Zelja za naše mlade poslušalce — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Pesmi tujih narodov — 14.15 Zvoki iz operet — 13.30 Poslušajmo zbere „Svobod“ — 13.50 Igra pihalni orkester JLA — 14.35 Redez-vous z orkestroma Marty Gold in Eddie Barclay — 16.00 Športna reportaža — 17.20 Pelikova glasbena popoldne — 18.00 Kulturna kronika — 18.15 Igra zabavni orkester Radia Ljubljana — 20.15 Tedenki zunanje-politični pregled — 20.30 Simfonija Franza Schuberta — 21.00 Zabaval Vas bo pianist Hans Arno Simon.